

Geografia **Sèrie 2**

SOLUCIONS,
CRITERIS DE PUNTUACIÓ
I CORRECCIÓ

INSTRUCCIONS

La prova consta de dos exercicis.

- Part obligatòria: exercici 1.
- Part optativa: exercici 2. En aquest exercici heu de triar UNA de les dues opcions, A o B. Cal que indiqueu clarament quina opció heu triat (A o B).
- Si responeu totes dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran qüestions de totes dues opcions.

Exercici 1
[5 punts en total]

Llegiu atentament el text i responeu les qüestions següents.

Contenir les migracions a qualsevol preu

Els fets són prou coneguts. Prop de quaranta persones morien a finals de juny en topat amb les forces de seguretat marroquines quan intentaven accedir a la Unió Europea per la seva frontera sud. Segons l'ONG Caminando Fronteras i l'Associació Marroquina pels Drets Humans, els gendarmes haurien fet ús d'una violència excessiva i injustificada.

Aquest nou episodi de tensió fronterera i les reaccions que ha suscitat fan palès de nou que Europa invoca per davant de tot la seguretat enfront del repte de gestionar una immigració que previsiblement creixerà.

Darrere d'aquests moviments humans podem distingir dos tipus de factors que segurament cal abordar de manera diferenciada. D'una banda, els factors que empenyen a iniciar un trajecte migratori o bé la recerca d'asil i, d'una altra, la manera com es planteja la gestió d'aquests moviments humans.

Si ens centrem en els primers, cal tenir present els elements econòmics, polítics i socials que desestabilitzen els països d'origen, però cal no veure'ls com una foto fixa, i tenir present quina dinàmica poden prendre a mitjà i llarg termini. Són factors que generen immigrants econòmics o bé demandants d'asil. Aquestes persones deixen enrere economies ja precàries que, a més, ara estan tocades per la pandèmia i segueixen estancades per l'impacte de la guerra a Ucraïna, o bé fugen de la inestabilitat política i la violència de l'àrea del Sahel o de la situació del Sudan. Entretant, el canvi climàtic ja té un impacte que fa inviable l'activitat agrària en algunes zones, tot trastocant-ne l'estructura econòmica i social. I també cal tenir present que aquests factors, lluny d'estar en vies de resoldre's, poden aguditzar-se i fer créixer encara més l'actual flux migratori.

Pel que fa a la gestió d'aquests fluxos, prioritzar el control de les fronteres ha deixat enrere altres estratègies que podrien haver obert la porta a una gestió ordenada de les migracions. Una gestió que casés les necessitats de mà d'obra a la UE amb les persones que estan disposades a emigrar dels seus països. No és fàcil, però si es comença ara potser d'aquí a deu anys existirà un mecanisme consolidat de gestió migratòria. Però si, contràriament, es prioritzen el control i la seguretat, el que trobarem d'aquí a deu anys seran més mesures físiques de seguretat i vigilància.

Adaptació feta a partir de l'article de
Xavier ARAGALL. *Ara.cat* (16 d'agost de 2022)

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

- **Existeix una tensió a la frontera sud d'Espanya que evidencia que Europa prioritza la seguretat per davant de la gestió planificada del procés migratori.**
- **Els factors que provoquen les onades migratòries provinents d'Àfrica són d'origen econòmic, polític i social, fruit de la inestabilitat que es viu en els països d'origen. La pandèmia, la Guerra d'Ucraïna i el canvi climàtic han agreujat aquest fenomen.**
- **La Unió Europea prioritza el control i la seguretat de les fronteres, obviant l'oportunitat de fer una gestió ordenada de les migracions que vinculi les necessitats de mà d'obra que hi ha a Europa amb les persones que estan disposades a deixar el seu país.**

2. Definiu els termes següents: *refugiat*, *dret d'asil*, *camp de refugiats* i *xenofòbia*.

[2 punts]

- **Refugiat: persona que s'ha vist obligada a abandonar el seu país per la guerra, la violència o la persecució, per una catàstrofe natural o bé per una situació de violació sistemàtica dels drets humans. El dret internacional estableix que els refugiats no poden ser expulsats ni retornats a situacions en què la seva vida o la seva llibertat estiguin en perill.**
- **Dret d'asil: protecció que un estat ofereix a les persones estrangeres que tenen reconeguda la seva condició de refugiats. Aquest dret va ser reconegut per les Nacions Unides en l'Estatut dels Refugiats (Ginebra, 1951).**
- **Camp de refugiats: assentament condicionat per acollir refugiats durant un període de temps indeterminat i proporcionar-los ajut humanitari.**
- **Xenofòbia: odi o rebuig a persones estrangeres o a cultures diferents.**

3. Expliqueu les principals conseqüències demogràfiques, socials i econòmiques en els països de destí de les onades migratòries que han esdevingut els darrers anys.

[2 punts]

- **Conseqüències demogràfiques: augment de la població adulta en edat de treballar i de reproduir-se, i augment de la natalitat que compensa lleugerament l'envelliment de la població.**
- **Conseqüències socials: augment de la diversitat cultural i possibles problemes d'integració i de convivència, com per exemple, la xenofòbia i el racisme.**
- **Conseqüències econòmiques: la població migrant acostuma a ocupar llocs de treball amb sous més baixos i condicions laborals més precàries, contribueixen a l'augment de les cotitzacions a la seguretat social, i a la recaptació d'impostos, i participen en el desenvolupament econòmic del territori.**

Exercici 2
[5 punts en total]

OPCIÓ A

Observeu atentament la taula de l'any 2021 i responeu les qüestions següents.

Turistes estrangers i despesa total. Per principal comunitat autònoma de destinació. Espanya

Turisme estranger	Milers de turistes	Milions d'euros
Andalusia	4.248,3	4.768,3
Balears, Illes	6.324,7	7.278,9
Canàries	5.258,7	7.186,9
Catalunya	5.787,8	5.523,4
Comunitat Valenciana	4.019,8	4.372,4
Madrid, Comunitat de	2.177,1	3.112,6
Resta de CA	3.364,4	2.661,1
Total	31.180,8	34.903,4

Font: Frontur i Egatur de l'INE

1. Descriu la informació que proporciona la taula.

[1 punt]

La taula mostra el nombre de turistes estrangers, calculat en milers, i la despesa total, calculada en milions d'euros, que van generar aquests turistes a les principals comunitats autònomes de destinació de l'Estat espanyol l'any 2021.

Les Illes Balears encapçalen aquesta classificació, tant en nombre de turistes com en despesa total. En nombre de turistes, les segueixen Catalunya i les Canàries. És important destacar que les Canàries van tenir un milió menys de turistes que les Illes Balears, però la despesa és similar en ambdós casos, per tant, el perfil de turista de les Canàries genera més benefici.

Segueixen la classificació Andalusia, la Comunitat Valenciana i la Comunitat de Madrid. Aquesta darrera comunitat, tot i ser la capital, té una tercera part de turistes que les Illes Balears, però atrau també un perfil de turista que genera més beneficis econòmics.

2. Expliqueu quins són els tipus de turisme més freqüents a Catalunya i esmenteu quins són els aspectes positius que aporta el turisme en aquest territori.

[2 punts]

- Turisme de sol i platja: modalitat del turisme de masses que s'ubica a les zones litorals i que té com a objectiu gaudir, durant la major part del dia, del sol i del mar i, a la nit, de l'àmplia oferta d'oci nocturn. Es tracta d'un turisme estacional que es produeix principalment a l'estiu.

- Turisme cultural i de ciutat: tipus de turisme que es troba a les principals ciutats del país i que té per objectiu el coneixement del patrimoni, artístic, cultural i històric. Els conjunts històrics i artístics declarats Patrimoni de la Humanitat per la Unesco suposen un bon reclam per a aquest tipus de turisme.

-Turisme esportiu: tipus de turisme que es basa en activitats esportives realitzades generalment a l'aire lliure. En destaquen els esports d'aventura, especialment els de neu que es duen a terme a l'hivern al Pirineu.

- Aspectes positius del turisme:

- **Aporta un percentatge del PIB superior al 10%, convertint-se en una de les activitats econòmiques principals de Catalunya.**
- **Genera molts llocs de treball, especialment a l'estiu i a l'hivern, relacionats amb el turisme estacional en sectors com la restauració, les agències de viatges, els comerços, etc.**
- **Comporta una entrada de divises que suposa un benefici econòmic important per al territori.**
- **Genera sinergies amb altres sectors, com la construcció, el transport o els serveis.**

3. Definiu què és el *turisme sostenible*. Expliqueu quin impacte mediambiental ha provocat el turisme de neu al Pirineu.

[2 punts]

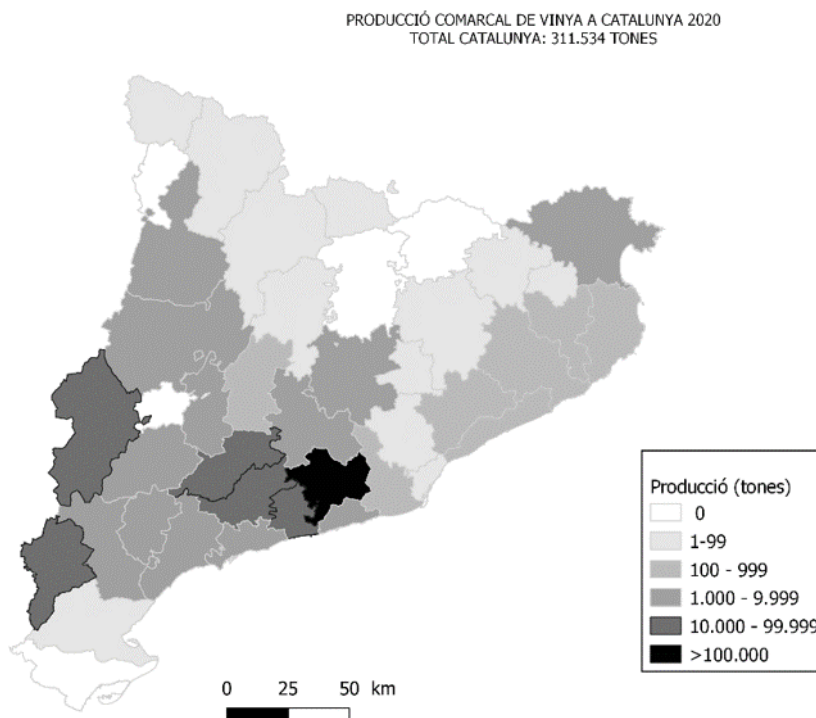
Turisme sostenible: és aquell turisme que permet una gestió global dels recursos per garantir-ne la durabilitat i permetre la conservació del patrimoni natural i cultural. Per exemple, el turisme rural o agroturisme i el turisme ecològic o ecoturisme.

Les persones aspirants han de remarcar que l'afluència massiva de visitants, amb un alt grau de concentració a la zona del Pirineu a l'hivern, ha ocasionat un gran impacte mediambiental en uns municipis que tenen pocs habitants.

- **Ocupació extensiva de l'espai per la construcció de noves infraestructures, segones residències, complexos turístics i centres d'oci.**
- **Degradació del paisatge i alteració dels ecosistemes que provoquen una pèrdua de la diversitat.**
- **Augment del consum de recursos, com l'aigua o l'energia.**
- **Increment de residus, fet que suposa una gestió més complexa en municipis petits.**

OPCIÓ B

Observeu atentament el mapa i responeu les qüestions següents.

Font: Elaboració pròpia, a partir de les pesades de raïm enregistrades.

1. Descriu la informació que proporciona el mapa.

[1 punt]

El mapa temàtic mostra, mitjançant una gamma de grisos, la producció comarcal de vinya a Catalunya, mesurada en tones, l'any 2020.

Observem que la comarca de l'Alt Penedès és la que té una producció més alta, seguida del Baix Penedès, l'Alt Camp, la Conca de Barberà, el Segrià i la Terra Alta. Aquestes comarques tenen una llarga tradició en la producció de vins i caves, que han estat identificats amb la qualificació Denominació d'Origen Protegida. En general, les zones amb menys producció de vi es troben a la zona del Pirineu, Prepirineu, la zona del Delta de l'Ebre i el Barcelonès.

2. Definiu *agricultura extensiva* i *agricultura intensiva*. Valoreu quina és la més adequada per portar a terme en el paisatge agrari mediterrani, seguint criteris de sostenibilitat.

[2 punts]

Agricultura extensiva: conreu que s'efectua en grans superfícies agrícoles, sovint dedicades a un sol tipus de conreu, i amb una inversió de capital i mà d'obra reduïda. Els rendiments per superfície solen ser baixos.

Agricultura intensiva: tipus de conreu que s'efectua en petites i mitjanes superfícies agrícoles, que permet obtenir una gran quantitat i qualitat de productes per unitat de superfície amb una inversió de capital i mà d'obra elevada i tècniques de conreu avançades. Per tant, el rendiment per superfície és elevat.

Les persones aspirants han d'assenyalar que en el paisatge agrícola mediterrani hi predomina la trilogia de conreus de secà, formada per la vinya, l'olivera i els cereals. Habitualment, aquesta producció es realitza amb conreus de monocultiu associats a l'agricultura extensiva. Aquest tipus de conreu necessita poca aigua, per tant, és adequat en un paisatge mediterrani on el dèficit hídric és cada vegada més accentuat a causa del canvi climàtic.

L'agricultura intensiva sovint s'associa amb el policultiu de productes d'horta que necessiten una quantitat d'aigua més elevada. La manca de pluges en alguns períodes de l'any al litoral mediterrani fa que s'utilitzi l'aigua dels pous, fet que pot provocar la salinització de les aigües. El consum d'aigua a Catalunya es concentra en un 70% al sector primari, per tant, si s'utilitza el conreu de regadiu, caldria optar per formes de regar més sostenibles, com ara, el sistema de regatge gota a gota.

3. El nombre d'explotacions agràries a Catalunya ha disminuït els darrers anys. Expliqueu quatre dels factors que hi han contribuït.

[2 punts]

Les persones aspirants han d'assenyalar, com a mínim, quatre dels factors següents:

- **Depreciació del valor dels productes agraris en relació amb els industrials i de serveis.**
- **Competència dels productes provinents d'altres països en un mercat cada vegada més global.**
- **Mecanització del camp que provoca una reducció de la mà d'obra.**
- **Concentració de les explotacions agrícoles en mans d'un nombre reduït de propietaris que, en algunes ocasions, esdevenen grans empreses o multinacionals.**
- **Control i reducció per part de les grans empreses comercials dels preus que es paguen als productors.**
- **Possibilitat de trobar feina en altres sectors econòmics que comporten una millor remuneració i condicions de vida.**

